

Trans-Danmark

Landsforeningen for Transvestitter og Transseksuelle
Web adresse: www.trans-danmark.dk

Til Sundhedsudvalget.

Vedr. B 142 - Forslag til folketingsbeslutning om transseksuelles/transkønnedes rettigheder

Trans-Danmark, Landsforeningen for Transvestitter og Transseksuelle glæder sig over beslutningsforslagets fremsættelse og fulgte med interesse debatten i Folketinget.

Høringsberettiget

Foreningen fremsætter ønske om at blive høringsberettiget, så vi bliver orienteret om udvalgets tiltag og får tilsendt relevant materiale til udtalelse.

Foretræde for udvalget

Foreningen anmoder også om foretræde for udvalget for personligt ud over herværende indlæg at redegøre for foreningens holdninger.

Indledning

Forholdene for transpersoner, det vil sige personer med en kønsidentitetsforstyrrelse, er i dag ikke tilfredsstillende.

Kun ganske få forhold, der har afgørende betydning for disse personer er lovregulerede. Mange væsentlige forhold er alene administrativt bestemt primært af Sexologisk Klinik på Rigshospitalet og Civilretsdirektoratet, der havde dette sagsområde, inden det blev overført til Sundhedsstyrelsen.

Det er en stor beslutning at få foretaget en kønsskifteoperation, hvorfor det er klart, at det ikke er noget, som en person kan få foretaget blot ved at udtrykke ønske om det. Det er rimeligt, at der er et regelsæt, der fastsætter vilkårene for at få en kønsskifteoperation.

Imidlertid fungerer de nuværende administrative fastsatte regler ikke tilfredsstillende.

De nuværende forhold gør, at den transseksuelle, der ønsker en kønsskifteoperation, er uden reel indflydelse på, om en tilladelse gives, eller om det bliver til et afslag.

Det er i dag Sexologisk Klinik, der faktisk bestemmer, om en person får tilladelse til en kønsskifteoperation eller ej. Formelt er det Sundhedsstyrelsen, der meddeler tilladelse eller afslag, men de henholder sig ene og alene til en udtalelse fra Sexologisk Klinik.

Personer, der ønsker en kønsskifteoperation, er i dag tvunget til at indgå i et såkaldt behandlingsforløb på Sexologisk Klinik.

Dette behandlingsforløb er de uden indflydelse på. De har end ikke mulighed for at få oplyst, hvor længe, det vil vare. Og desværre er det ikke ualmindeligt, at det varer i flere år og ender med et afslag.

Sådanne afslag er typisk begrundet i, at Sexologisk Klinik ikke vil betegne den pågældende som transseksuel, men betegner pågældende som transvestit eller transvestisk transvestit.

Yderlig så kan en sådan betegnelse og dermed afslag ikke påklages til en højere myndighed. Sexologisk Klinik anses for at have den højeste ekspertise her i landet, hvilket godt kan bestrides.

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

Trans-Danmark

Landsforeningen for Transvestitter og Transseksuelle
Web adresse: www.trans-danmark.dk

Det skal også bemærkes, at de nuværende regler om fornavne og personnummer samt pas dagligt giver store problemer for de transpersoner, der lever fuldtids som det modsatte køn. Dette gælder uanset om de ønsker en egentlig kønsskifteoperation eller ej.

Mulighederne i den nye navnelov om, at personer, der af Sexologisk Klinik er erklæret for transseksuelle, er et skridt i den rigtige retning, men stadig for restriktiv og slet ikke i overensstemmelse med de vilkår, der breder sig rundt om i verden.

Det skal bemærkes, at en person ikke begynder at leve som det modsatte køn uden tungtvejende grunde.

Når en person har en så stor kønsidentitetsforstyrrelse, at pågældende er klar til at miste forbindelsen med familie, bekendtskabskreds, at blive fyret fra sit job og blive udsat for de mange andre ulemper, der følger med, så er det velovervejende og den eneste mulighed for den pågældende for at komme i harmoni med sin indre kønsidentitet. Det kræver et stort mod.

Desværre støttes disse personer kun i ringe grad af samfundet. Ind i mellem virker det endog nærmest, som om samfundet gør, hvad det kan for at gøre livet ekstra surt og besværligt.

På trods af den generelt stigende tolerance og forståelse for minoritetsgruppers forhold, så kniber det stadig meget med tolerancen og forståelsen for transpersoners forhold.

Det er således ikke ualmindeligt, at transpersoner fyres, når det opdages, eller at de forbigås ved jobansøgninger, de ellers er bedst egnede til. Men der gives selvfølgelig altid en anden begrundelse.

Når en person med en stor grad af kønsidentitetsforstyrrelse på trods af alle disse vanskeligheder alligevel vælger at leve sit liv i overensstemmelse med sin kønsidentitet, det vil sige som det modsatte køn, så er det yderst velovervejende.

Og er ønsket om at leve i overensstemmelse med sin kønsidentitet så stor, at de vedbliver dermed år efter år, så må det være fordi ønsket er både reelt og vedvarende.

Derfor er det ubegribeligt, at disse personer ofte får afslag på deres ansøgning om en kønsskifteoperation. Et afslag som er begrundet i, at Sexologisk Klinik ikke mener, at de er transseksuelle.

Det grænser til det utilstedelige og uanstændige, at vilkårene er således.

Blandt de personer, der som følge af deres kønsidentitet ønsker at leve som det modsatte køn, er der nogle, som ikke er interesserede i en kønsskifteoperation.

Grundene kan være mange. Ofte skyldes det deres alder, deres generelle helbredsforhold, men det kan også skyldes, at de ikke mener, at deres kønsorganer volder dem så store ulemper, at det står mål med det store operative indgreb, som en kønsskifteoperation er. Og en kønsskifteoperation er ikke risikofri.

Disse personer har det om muligt endnu sværere, idet de til stadighed må leve med, at myndighederne ikke vil anerkende deres kønsidentitet og tillade, at de kan blive registreret som det

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

Trans-Danmark

Landsforeningen for Transvestitter og Transseksuelle
Web adresse: www.trans-danmark.dk

køn, deres kønsidentitet tilsiger. Det vil sige ændring af navn, personnummer og kønsbetegnelse. Også kaldet juridisk kønsskifte.

Det skal anstændigvis nævnes, at for en dels vedkommende, så er det muligt at få ændret deres fornavn. Det er dog ikke alle, det lykkes for, da også de er afhængige af, at Sexologisk Klinik vil afgive erklæring om, at de er transseksuelle.

Derudover er der en række forhold i dagligdagen, hvor det også vil være ønskværdigt, at lovgivningen var i harmoni med denne gruppe personers særlige forhold. Lovgivningen opererer med betegnelser som "seksuel orientering" og "kønsdrift". Det er både mangelfuldt og direkte forkert.

Personer, der ønsker at leve som det modsatte køn, gør det ikke på grund af deres kønsdrift. Det har intet med dette at gøre.

De lider af en kønsidentitetsforstyrrelse og føler, at de er det modsatte køn i forhold til det biologiske køn, de er født som. Det har ikke noget med kønsdrift at gøre.

I flere love er anvendt betegnelsen "seksuel orientering". Det er almindelig antaget og regulært vedtaget i EU, at disse bestemmelser også omfatter personer med kønsidentitetsforstyrrelser. I den originale engelske tekst anført om "transgender", men i dansk oversættelse ofte fejlagtigt oversat som "transseksuel", idet ordet transgender er en fællesbetegnelse for personer med en kønsidentitetsforstyrrelse, og derfor bedst og mest korrekt kan oversættes som transperson. Derfor vil det være rart, om den danske lovgivning generelt blev ajourført, således at det klart fremgår, at lovgivningen også omfatter transpersoner/personer med en kønsidentitetsforstyrrelse.

I det efterfølgende vil foreningen mere detaljeret redegøre for sine holdninger og ønsker. Samtidig beder vi om, at udvalget ser åbent og fordomsfrit på problemstillingerne.

Vi vil henstille til udvalget, at der indhentes informationer om tilsvarende lovgivning fra England, Sverige, Norge og Tyskland, hvoraf kan nævnes, at den engelske lovgivning efter et meget stort, grundigt og langvarigt forarbejdet blev grundlæggende revideret for godt et års tid siden.

Foreningen er til rådighed med yderlige og uddybende bemærkninger og henvisninger til relevante informationskilder, såfremt det måtte ønskes.

* * *

Foreningens bemærkninger til beslutningsforslaget

1. Definition af og betegnelser for persongruppen beslutningsforslaget vedrører

Det fremsatte beslutningsforslag taler om "transseksuelles/transkønnedes rettigheder".

Når der skal debatteres og træffes beslutninger, er det vigtigt at have klarhed over, hvad det er for personer debatten drejer sig om, og at der anvendes de korrekte betegnelser.

Der har de senere år været ganske meget fokus på transvestitter og transseksuelle i medierne, og politisk i forbindelse med tilblivelsen af den nye navnelov og reglerne i Sundhedsloven om kastration med henblik på kønsskifte.

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

Disse to forhold blev behandlet uafhængigt af hinanden og berørte hver især afgrænsede områder, hvorfor det var relativt enkelt at afgrænse den gruppe, som de vedrørte.

Anderledes er det med det nu fremsatte beslutningsforslag, der dels indeholder nogle konkrete punkter, men også en masse andre forhold afledt af dem.

Beslutningsforslaget får dermed betydning for en betydelig større kreds af personer, hvorfor det må være på sin plads at indledningsvis at definere denne persongruppe.

1.1. **Kønsidentitet og kønsidentitetsforstyrrelse**

Der bruges af enkeltpersoner, pressen og politikere mange forskellige betegnelser. Og det virker, som om ikke alle har kendskab til, hvad ordene egentlig betyder.

1.1.1. **Kønsidentitet**

Kønsidentitet er en persons indre opfattelse af sit køn.

For de flestes vedkommende er der overensstemmelse mellem det fysiske/biologiske køn, altså det køn en person er født som, og personens indre kønsidentitet. Det vil sige, at en mand, der ved fødslen er forsynet med mandlige kønsorganer, føler sig som værende en mand, og tilsvarende for en kvinde.

1.1.2. **Kønsidentitetsforstyrrelse**

Men sådan er det ikke for alle. - Det er ikke alles kønsidentitet, som er i overensstemmelse med det køn, som pågældende biologisk er født som. Hvis en biologisk født mand i sit indre føler sig som kvinde, så har personen en kvindelig kønsidentitet og dermed en kønsidentitetsforstyrrelse. Og tilsvarende for en biologisk født kvinde, der i sit indre føler sig som en mand.

1.2. **Transvetisk fetichist, transvestit/transvestisme og transseksuel/transseksualisme**

Alle tre persongrupper har en kønsidentitetsforstyrrelse, men i forskellig grad, hvorved ordene/begreberne nærmest har karakter af diagnosebetegnelser.

1.2.1. **Transvetisk fetichist**

Laveste niveau af kønsidentitetsforstyrrelse.

1.2.2. **Transvestit/transvestisme**

Mellemste niveau af kønsidentitetsforstyrrelse.

1.2.3. **Transseksuel/transseksualisme**

Højeste niveau af kønsidentitetsforstyrrelse.

Det er ikke muligt at trække klare grænser mellem de tre grupper/definitioner, da overlapper hinanden.

For yderlig belysning af kønsidentitet og kønsidentitetsforstyrrelse anbefales det at læse artiklen ” **Kønsidentitet og kønsidentitetsforstyrrelse**” på denne adresse:

<http://www.thranesen.dk/?cat=693#Indholdsfortegnelse>

1.3. **Forskellige anvendte betegnelser**

Der anvendes en mangfoldighed af ord og betegnelser, som for de flestes vedkommende er misvisende, direkte forkerte eller anvendes forkert.

Transvestit, transseksuel, transperson, transkønnet, crossdresser, transgender, shemale for blot at nævne nogle af dem.

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

1.4. Anbefaling af betegnelser

Foreningen anbefaler, at der anvendes følgende betegnelser:

1.4.1. Kønsidentitet

som betegnelse for personers kønsidentitet og måden personer selv opfatter deres kønsidentitet.

1.4.2. Kønsidentitetsforstyrrelse

som betegnelse, når en persons egen kønsidentitet uanset graden ikke er i fuld overensstemmelse med det biologiske køn personen er født som.

1.4.3. Transperson

som fællesbetegnelse for personer med en kønsidentitetsforstyrrelse – uanset graden af den, idet det ikke er muligt nøjagtigt at afgrænse de forskellige niveauer af kønsidentitetsforstyrrelse.

1.4.4. Fetichistisk transvestit

som betegnelse for personer med laveste grad af kønsidentitetsforstyrrelse, der primært eller udelukkende er af seksuel karakter.

1.4.5. Transvestit

som betegnelse for personer med mellemste grad af kønsidentitetsforstyrrelse, der ikke eller kun i ringe grad er af seksuel karakter, og som dækker personer, der kun lejlighedsvis har behov for at klæde som det andet køn til personer, hvis kønsidentitetsforstyrrelse er så stor, at de lever eller ønsker at leve mere eller mindre fuldtids som det modsatte køn.

1.4.6. Transseksuel

som betegnelse for personer med højeste grad af kønsidentitetsforstyrrelse, der ønsker at skifte til eller at blive opfattet som det modsatte køn.

2. Fornavne

2.1. Nugældende forhold

Den nugældende navnelov blev til på baggrund af en betænkning fremlagt den 9. juni 2004 af det navnelovsudvalg, som Justitsminister Lene Espersen nedsatte den 18. september 2002 og trådte i kraft den 1. april 2006.

Foreningen var den 5. november 2003 til møde med Navnelovsudvalget og fremlagde foreningens synspunkter og ønsker til den kommende navnelov.

Foreningens ønsker blev delvist imødekommet i den nye navnelov.

Således blev ministeren bemyndiget til at fastsætte nærmere regler for transseksuelles navneforhold.

Disse særlige regler udmøntedes i Navnebekendtgørelsen af 6. marts 2006:

”Særligt om transseksuelle

§ 13. For personer, som ikke har gennemgået et kønsskifte, men som af Rigshospitalets Sexologiske Klinik vurderes at være transseksuelle, kan der gøres undtagelse fra kravet om, at et navn ikke må betegne det modsatte køn, jf. navnelovens § 4, stk. 4, § 7, stk. 2 og § 13, stk. 2.

Stk. 2. Hvis vurderingen fra Rigshospitalets Sexologiske Klinik giver anledning til

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

tvivl om, hvorvidt en person er transseksuel, kan der indhentes supplerende udtalelse fra Retslægerådet.”

2.2. Yderligere bemærkninger om fornavne

Trods det, at de nugældende regler er en forbedring i forhold til tidligere, er de stadig alt for restriktive og bureaukratiske.

Grundlæggende tager loven udgangspunkt i, at nyfødte børn skal have et fornavn. I den forbindelse er der umiddelbart megen fornuft i, at et fornavn skal afspejle det køn, barnet har for bl.a. at modvirke drilleri, hvis f.eks. en dreng har et pigenavn som f.eks. Lise.

Denne begrundelse fremførtes f.eks. også af Indenrigs- og Sundhedsministeren under behandlingen af beslutningsforslaget i Folketinget fredag den 11. maj d.å., idet han bl.a. nævnte, at et fornavn ikke må være til ulempe og dermed afstedkomme drillerier af børn.

Denne begrundelse er imidlertid ikke holdbar.

For det første, så indeholder Navneloven ikke nogen bestemmelse om, at et fornavn ikke må være til ulempe for barnet. Det var den gamle navnelov, der havde en sådan formulering.

For det andet, så drejer det sig her om voksne mennesker; mennesker med en kønsidentitetsforstyrrelse, der ønsker at leve som det køn, de føler sig som (transseksuelle), så her stiller sagen sig anderledes.

Her er ikke tale om børn, men om voksne mennesker, der efter lange og svære overvejelser og ofte med store personlige omkostninger har besluttet, at den eneste måde, de kan få en tålelig og anstændig tilværelse er ved at leve som det køn, de føler sig som.

I disse tilfælde er det til større ulempe, at de ikke må få et fornavn, der kønsmæssigt afspejler det køn, som de rent faktisk føler sig som og lever som i dagligdagen.

Yderligere må vi også konstatere, at der er en del navne, som ikke er entydigt kønsbestemte, hvilket også blev bemærket under behandlingen af beslutningsforslaget i Folketinget fredag den 11. maj d.å.

Og vi må også konstatere, at mange fornavne af udenlandsk oprindelse ikke umiddelbart kan kønsbestemmes på grundlag af dansk sprog og dansk kultur.

2.3. Foreningens ønsker om fornavne

Foreningen ønsker navneloven ændret, således:

2.3.1. Fornavne er ikke kønsbestemte

Et barn kan tildeles et fornavn, og en myndig person kan skifte fornavn uden anden indskrænkning end, at navnet skal være eller skal kunne godkendes som et fornavn.

Reglerne om kønsbestemte fornavne fjernes helt, således at det er op til den enkelte (forældrene) at bestemme sit fornavn.

Der synes ikke at være nogen betænkeligheder ved at imødekomme

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

ønsket om helt at fjerne reglerne om kønsbestemte fornavne.
Der vil næppe være forældre, der vil give deres nyfødte barn et fornavn, der ikke afspejler det køn, deres barn har.
Der er allerede i dag flere fornavne, der ikke er entydigt kønsbestemte, eller som i andre lande er af modsatte kønsbetegnelse, som i Danmark.
Der er mange navne, som ikke umiddelbart efter dansk sprog og kultur er kønsbestemte.

Kan dette ikke imødekomme, så:

2.3.2. En myndig transperson - uanset om pågældende ønsker at gennemføre en kønsskifteoperation eller ej, eller som gennem længere tid har levet fuldtids som det modsatte køn, har ret til fornavneskift så fornavnet svarer til det køn, den pågældende lever som.

Det må være tilstrækkeligt, at disse personer afgiver en erklæring om, at de opfylder betingelserne.

Der synes ikke at være nogen som helst betænkeligheder ved, at voksne, myndige personer, der lever som det modsatte køn i forhold til det køn, de er født som, selv kan bestemme deres fornavn.

Disse mennesker har jo netop en stor ulempe af deres fornavn, idet det ikke er i overensstemmelse med deres kønsidentitet eller deres udseende. Det er svært at se nogen begrundelse for, at det offentlige skal bestemme, hvilket navn, der er bedst for en sådan person.

Der er næppe andre end transpersoner, der vil gøre brug af en sådan mulighed.

3. Personnummer

3.1. Nuværende forhold

Det er lov om Det Centrale Personregister, der regulerer reglerne om personnummeret.

Ifølge loven er det overladt til Indenrigs- og sundhedsministeren at fastsætte regler om personnummerets opbygning.

I dag kræves, at en transperson har gennemgået en kønsskifteoperation for, at pågældende kan få et personnummer med et endetal svarende til kønsidentiteten.

Det kønsbestemte endetal giver daglig store problemer for transpersoner, idet der ikke er overensstemmelse mellem personnummerets endetal og deres kønslige udseende.

Der sker dagligt ved henvendelse til biblioteker, i pengeinstitutter, ved afgivelse af stemme ved folketingsvalg og mange andre steder, hvor der kræves legitimation. Og legitimationspapirer som kørekort, pas, sygesikringsbevis, valgkort mm er jo forsynet med personnummer.

Det er en uhyre pinlig og nedværdigende situation at stå ved en skranke og i en kø og skal til at forklare denne uoverensstemmelse.

3.2. Foreningens ønske

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

3.2.1. **Det kønsbestemte endetal fjernes.**

I dag er der ingen praktisk grund til, at et personnummer skal være kønsbestemt.

Ved at fjerne det kønsbestemte endetal vil et af de store legitimationsproblemer for transpersoner være løst, da der ikke umiddelbart i dagligdagen vil være nogen synlig uoverensstemmelse mellem deres udseende og personnummeret.

3.2.1.1. **Indholdet i Det Centrale Personregister**

Det vil selvfølgelig kræve nogle ændringer i Det Centrale Personregister at fjerne det kønsbestemte endetal.

Men ved at fjerne det kønsbestemte endetal vil registret samtidig fjerne de begrænsninger i antallet af til rådighed værende kombinationer, som registret jo har beskæftiget sig en del med, og som volder en del kvaler at få løst tilfredsstillende.

3.2.1.2. **Offentlige myndigheder**

Med den moderne teknologi, har alle offentlige myndigheder let adgang til via opslag i Det Centrale Personregister at konstatere en persons køn.

3.2.1.3. **Private**

Andre så som banker, forsikringselskaber, arbejdsgivere m.fl., der har et legitimt behov for at kende en persons køn må spørge personen derom. Disse virksomheder m.fl. spørger jo typisk om mange ting i forvejen, som er mere eller mindre relevante.

3.2.2. **Lettere adgang til at få ændret personnummer**

Kan det ikke tiltrædes, at det kønsbestemte personnummer fjernes, så bør det gøres lettere for transpersoner, der lever fuldtids som det modsatte køn at få ændret deres personnummer, så det svarer overens med deres kønsidentitet og det køn, som de lever som.

Det kan gøres ved, at samtidig med, at der gives tilladelse til fornavneskift også gives tilladelse til skift af personnummer.

Det vil ikke kræve nævneværdige ændringer i Det Centrale Personregister at have en anmærkning om, at den pågældende person biologisk er en mand, men efter ønske har skiftet fornavn og personnummer, da pågældende på grund af en kønsidentitetskonflikt lever fuldtids som det modsatte køn i forhold til pågældendes biologiske køn.

Indenrigs- og Sundhedsministeren og Marian Pedersen gav under behandlingen af beslutningsforslaget i Folketinget fredag den 11. maj d.å. udtryk for, at fik transpersoner uden kønsskifteoperation mulighed for at

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

få ændret personnummeret, så ville det ikke passe til personens køn, hvorved en mand ville kunne blive indkaldt til helbredsundersøgelse beregnet for kvinder så som mammografi og en kvinde til aftjening af værnepligt.

Disse bekymringer har ikke hold i virkeligheden. Det vil ikke kræve mange ændringer i Det Centrale Personregister at tage højde for dette "problem".

Yderlig skal bemærkes, at der næppe er risiko for, at andre end transpersoner med så stor en kønsidentitetskonflikt, at de vælger at leve som det modsatte køn, vil gøre brug af en sådan mulighed. Med hvilken begrundelse skulle andre gøre det? Det vil jo derved få nøjagtig de samme problemer, som transpersonerne har i dag.

3.2.3. **Krav for at tillade skift af personnummer**

Foreningen er af den opfattelse, at det må være tilstrækkeligt, at en person afgiver en erklæring til f.eks. folkeregistret om, at pågældende lider af en kønsidentitetskonflikt og lever fuldtids som det modsatte køn og derfor gerne vil skifte personnummer, så endetallet svarer overens hermed.

Tilladelsen kan eventuelt betinges af, at der indhentes beedigede erklæringer fra personer, der kender den pågældende om, at pågældende rent faktisk lever som det modsatte køn.

4. **Pas**

For pas gælder de samme forhold som er nævnt under afsnittet om personnummer og fornavn. I forbindelse med pas er der dog yderlig den ulempe for transpersoner, der lever som det modsatte køn, at konsekvenserne ved uoverensstemmelse mellem deres udseende og oplysningerne i passet i form af fornavn, personnummer og kønsbetegnelse kan være betydeligt alvorligere.

4.1. **Foreningens ønske**

Foreningen ønsker, at kønsbetegnelsen i passet fjernes, eller at der anvendes en kønsneutral bemærkning om kønnet, som det er muligt i andre lande.

Imidlertid er der adskillige andre områder, som er af væsentlig betydning for transpersoner at få ændret.

Et moderne samfund, der har et stort ønske om mindretalsbeskyttelse og at forhindre diskrimination både i ind- og udland, bør også udvise forståelse, tolerance og velvillighed over for transpersonernes særlige problemer.

I adskillige love anvendes betegnelsen "kønsdrift" og "seksuel orientering" Det er diskriminerende over for transpersoner.

Transpersoner har en kønsidentitetskonflikt. Det har ikke noget med kønsdriften eller seksuel orientering at gøre.

At transpersoner så har en kønsdrift og en seksuel orientering, er noget andet og egentlig ganske

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

naturligt. Men som sagt, så har det ikke noget med deres kønsidentitetskonflikt at gøre. Derfor bør det ændres i de love, som vedrører transpersoner og som anvender disse betegnelser.

Her skal nævnes følgende love

5. Love om diskrimination skal ved nævnelse indbefatte transpersoner
 - 5.1. **Lov om forskelsbehandling på arbejdsmarkedet**, hvori § 1 lyder:
”Ved forskelsbehandling forstås i denne lov enhver direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse.”
Der bør tilføjes ”kønsidentitet”.
 - 5.2. **Forskelsbehandling på grund af race, køn, seksuelle orientering m.v.**, hvori § 1 lyder:
”Den, som inden for erhvervsmæssig eller almennyttig virksomhed på grund af en persons race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering nægter at betjene den pågældende på samme vilkår som andre. . .”
Der bør tilføjes ”kønsidentitet”.
 - 5.3. **Straffeloven**, hvori §§ 81, stk. 1, pkt. 6 og 266 b anvendes ordene ”seksuelle orientering”.
Der bør tilføjes ”kønsidentitet”.
 - 5.4. **Navneloven,**
 Navnebekendtgørelsen og
 Vejledning om navnesagers behandling
anvender generelt ordet ”transseksuel”, hvilket bør ændres til ”personer med kønsidentitetsforstyrrelse”.
 - 5.5. **Sundhedsloven**, hvor § 115 lyder:
”En person kan få tilladelse til kastration, herunder med henblik på kønsskifte, hvis ansøgerens kønsdrift medfører betydelige sjælelige lidelser eller social forringelse.”
Denne § bør opdeles i to:
 - 5.5.1. ”En person kan få tilladelse til kastration, hvis ansøgerens kønsdrift medfører betydelige sjælelige lidelser eller social forringelse.
Her er ”med henblik på kønsskifte” fjernet.
 - 5.5.2. En person kan få tilladelse til kastration med henblik på kønsskifte, hvis ansøgerens **kønsidentitetsforstyrrelse** medfører betydelige sjælelige lidelser eller social forringelse.
Her er ordet ”kønsdrift” ændret til ”kønsidentitetsforstyrrelse”.
6. **Ny lov om kønsidentitetsforstyrrelse**
Der bør udformes en ny lov, der fastsætter de nærmere vilkår transpersoners særlige forhold. En sådan lov bør kun indeholde de overordnede forhold og med bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte nærmere vilkår. Da den videnskabelige indsigt i kønsidentitet konstant udvikles og de samfundsmæssige forhold også ændrer sig, vil en sådan bemyndigelse gøre det lettere at justere vilkårene i en bekendtgørelse, end hvis det kræver en lovændring.
En sådan lov skal ikke indeholde forhold, der naturligt er reguleret i anden lovgivning som

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

f.eks. navneloven.

Derimod bør den indeholde:

- 6.1. Definitioner** for at fastlægge hvilke personer loven er møntet på.
Det bør være definitioner som ovenfor under pkt. 1 anført.
- 6.2. Bestemmelse om, hvem der kan få tilladelse til kønsskifteoperation**
 - 6.2.1.** En person kan få tilladelse til en kønsskifteoperation hvis:
 - 6.2.1.1.** personen er myndig (18 år),
 - 6.2.1.2.** har levet fuldtids som det ønskede køn i to år eller mere
 - 6.2.1.3.** har været i en kontrolleret behandling med det modsatte køns kønshormoner i mindst et år og
 - 6.2.1.4.** personen er indstillet til kønsskifteoperationen af en dertil godkendt læge/psykolog, der har fulgt personens udvikling og hormonbehandlingen i to år eller mere.
 - 6.2.2.** En tilladelse kan nægtes af statsforvaltningen, hvis personen ikke opfylder de i øvrigt fastsatte vilkår.
 - 6.2.3.** I tilfælde af afslag skal afslaget nøje begrundes.
 - 6.2.4.** Et afslag kan ankes til Sundhedsstyrelsen.
Er afslaget begrundet i den lægelige erklæring, forelægges sagen for Sexologisk Klinik til udtalelse og evt. for Retslægerådet.
- 6.3. Godkendelse til at afgive indstilling til kønsskifteoperation**
Ministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om, hvilke krav der stilles for at blive godkendt til at afgive erklæring om indstilling til kønsskifteoperation.
- 6.4. Bestemmelser om, hvad der til for, at der er tale om en egentlig kønsskifteoperation.**
Ministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om hvor en kønsskifteoperation skal foregå, og hvad der skal til før, der er tale om en kønsskifteoperation, der kan medføre efterfølgende godkendelse af det nye køn.
- 6.5. Erklæring/indstilling til kønsskifteoperation og klage/ankemulighed**
Bestemmelse om hvem, der kan afgive erklæring/indstilling til kønsskifteoperation.
 - 6.5.1. Nuværende forhold**
I dag er det Sundhedsstyrelsen, der træffer afgørelse om en ansøgning om kønsskifte skal imødekommes eller ej.
Faktuelt er det imidlertid Sexologisk Klinik på Rigshospitalet, der har afgørelsen, idet der ikke gives tilladelse, hvis Sexologisk Klinik ikke støtter personens ønske om kønsskiftet.
Det er en uholdbar situation, at Sexologisk Klinik er tillagt så store beføjelser.

Sexologisk Klinik er i dag tillagt landsfunktion til behandling af transseksuelle, der ønsker kønsskifteoperation.

Det vil sige, at alle uanset bopæl i landet skal til samtaler m.v. på Sexologisk Klinik i København en gang om måneden i flere år.

De vilkår, der tilbydes de transseksuelle, der ønsker tilladelse til

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

Trans-Danmark

Landsforeningen for Transvestitter og Transseksuelle
Web adresse: www.trans-danmark.dk

kønsskifteoperation er yderst utilfredsstillende.

De transseksuelle kan frekventere Sexologisk Klinik i årevis uden på noget tidspunkt at få klarhed over, om det vil ende med en "tilladelse" eller ej.

Det kan altid diskuteres, hvilke oplysninger det er nødvendigt at indhente fra såvel den transseksuelle og fra pårørende og evt. andre, herunder lægelige erklæringer m.v.

Men det findes uacceptabelt, at Sexologisk Klinik f.eks. insisterer på en samtale med forældre til en transseksuel, der er over fyrré år, og hvor forældrene derfor er oppe i tresårsalderen eller højere.

Disse forældre vil ofte have meget svært ved at acceptere, at deres søn/datter ønsker et kønsskifte.

Sådanne samtaler kan ikke have nogen reel værdi og kan i værste fald være yderst traumatisk for såvel forældrene som den transseksuelle. Ofte har disse et anspændt forhold i forvejen, hvis ikke forbindelsen er afbrudt på grund af forældrenes manglende forståelse for og accept af deres søns/datters kønsidentitetsforstyrrelse.

Det findes endvidere betænkeligt, at Sexologisk Klinik fokuserer så meget på de transseksuelles seksuelle erfaringer og seksuelle orientering, som tilfældet er.

Det findes relevant at det belyses, men ikke, at det er noget af det væsentligste og konstant at tilbagevendende emne, som "behandlerne" bringer på bane over for de transseksuelle.

Der kan generelt stilles spørgsmålstejn ved, hvor stor en ekspertise Sexologisk Klinik reelt har i relation til kønsidentitetsforstyrrelse. Sexologisk Klinik har mange forskelligartede funktioner, hvoraf "behandlingen" af transseksuelle, der ønsker kønsskifte, kun er en mindre del.

Endvidere er Sexologisk Klinik en relativ lille afdeling, hvor der er en stor gennemstrømning af ansatte, idet der i stor udstrækning anvendes turnuspersonale.

Det er meget naturligt, at der anvendes turnuspersonale. Dels er der ikke mange advancementsmuligheder, og dels ser det godt ud på turnuspersonalets CV, at de har været beskæftiget på Sexologisk Klinik. Når en "behandler" starter på Sexologisk Klinik er det en begrænset viden pågældende har om kønsidentitetsforstyrrelse.

Sundhedsstyrelsen

Personalet i Sundhedsstyrelsen har ikke den lægefaglige kompetence, som det i dag kræves for at vurdere, om en person er transseksuel og i øvrigt opfylder de krav, som administrativt er fastsat af Sexologisk

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

Trans-Danmark

Landsforeningen for Transvestitter og Transseksuelle
Web adresse: www.trans-danmark.dk

Klinik delvist i samarbejde med Civilretsdirektoratet (der tidligere havde dette som sagsområde).

Sundhedsstyrelsen er derfor nødsaget til næsten udelukkende at støtte sig til de erklæringer, som Sexologisk Klinik afgiver.

Retslægerådet

Hovedparten af ansøgninger om tilladelse til en kønsskifteoperation forelægges for Retslægerådet.

I langt de fleste tilfælde tilslutter Retslægerådet sig erklæringen fra Sexologisk Klinik.

Der er kendskab til enkelte tilfælde, hvor de ikke har tilsluttet sig en erklæring, der støttede en transseksuelles ønske om kønsskifteoperation, men ingen tilfælde, hvor de har støttet en transseksuelles ønske, hvis Sexologisk Klinik ikke har gjort det.

Der kan derfor stilles et endog stort spørgsmålstejn ved værdien af, at disse sager forelægges for Retslægerådet.

Afslag

I de tilfælde, hvor en transseksuel får afslag på en kønsskifteoperation, så er der ikke anden mulighed for den transseksuelle end at acceptere.

Pågældende kan fortætte med at konsultere Sexologisk Klinik i håbet om et andet og bedre resultat efter yderlig et par år, men uden nogen sikkerhed derfor.

Anke/klagemulighed

Der er ingen klage/ankemulighed for de transseksuelle, der får et afslag.

Det må betegnes som en alvorligt retsikkerhedsmangel, som ikke er et moderne retssamfund som det danske værdigt.

Det er nærmest uhørt, at en administrativ afgørelse ikke kan påklages til en højere myndighed.

Det er imidlertid ikke muligt, idet det er den højeste administrative myndighed, som træffer afgørelse i første instans.

6.5.2. Foreningens ønsker

6.5.2.1. Decentralisering

Behandlingen af transseksuelle decentraliseres.

Det vil sige, at Sexologisk Klinik ikke skal have Lands- eller landsdelsfunktion i behandlingen af transseksuelle, der ønsker kønsskifte.

Som beskrevet ovenfor, så kan Sexologisk Klinik ikke tillægges så stor ekspertise på dette område, at det er rimeligt at de har denne funktion.

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

Trans-Danmark

Landsforeningen for Transvestitter og Transseksuelle
Web adresse: www.trans-danmark.dk

Rundt om i landet findes der adskillige læger med forskellig relevant uddannelse, hvoraf ganske mange har været på Sexologisk Klinik tidligere i deres karriereløb. Disse er fuldt ud kvalificeret til at tage transseksuelle i behandling og vurdere, om de bør indstilles til en kønsskifteoperation.

Afgørelsen om der skal gives tilladelse decentraliseres.

Afgørelsen om tilladelse eller afslag på en kønsskifteoperation bør flyttes fra Sundhedsstyrelsen til statsforvaltningerne.

Da det primært er en kontrol af, at de faktuelle forhold er i orden, kan der ikke være nogen betænkelighed ved dette.

Anke/klagemulighed

Ved at decentralisere behandlingen og afgørelseskompetancen bliver der mulighed for at yde en anstændig retssikkerhed.

I de tilfælde, hvor en erklæring ikke støtter den transseksuelles ønske om et kønsskifte, kan klagen forelægges Sexologisk Klinik.

Uagtet foreningens bemærkninger om Sexologisk Klinik vil vi ikke fratage dem, at de har en viden og mulighed for at holde sig orienterede om den internationale udvikling på området.

Hvis der gives afslag på operationen, kan sagen forelægges for Sundhedsstyrelsen.

Retslægerådet

Det kan overvejes, at bibeholde muligheden for i helt ekstraordinære tilfælde forelægge sagen for Retslægerådet. Men det bør være undtagelsen.

6.6. Bestemmelse om yderligere behandlinger så som epilering og feminiseringsoperationer

Mange transseksuelle, der er i et behandlingsforløb med henblik på en kønsskifteoperation har et stort behov for epilering for fjernelse af uønsket skæg- og hårvækst og ofte enkelte operationer som fjernelse af adamsæblet.

Sådanne behandlinger vil ofte være en afgørende betingelse for, at disse personer får et meningsfuldt liv.

Der bør derfor fortsat være mulighed for at tilbyde disse behandlinger.

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

6.7. Ændring af dokumenter m.v.

Af hensyn til beskæftigelsesmulighederne er det vigtigt, at personer, der har fået foretaget en kønsskifteoperation får et retskrav på at få ændret eksamensbeviser, kursusbeviser, anbefalinger og andre relevante dokumenter, uanset om de er udstedt af en offentlig myndighed/institution eller et privat firma.

6.8. Bestemmelser om, at transpersoner har adgang til de bade- og toiletfaciliteter – offentlige såvel som på arbejdsplads og i foreninger, klubber m.v.

Anvendelse af toiletter og badefaciliteter giver erfaringsmæssigt ofte problemer for personer, der lever som det modsatte køn.

Det er klart, at der også fra transpersoner skal udvises både forståelse og fleksibilitet. Men det bør være naturligt, at en person helt legalt kan anvende de faciliteter, som svarer til personens kønsidentitet og som pågældende fremtræder som.

Der høres ofte indvendinger som risiko for blufærdighedskrænkelser. Men det er ikke nogen gyldig undskyldning.

Der er ikke noget blufærdighedskrænkende ved, at f.eks. en mandlig person med en kvindelig kønsidentitet, der i sit udseende er kvindelig anvender et kvindeligt toilet. Toiletbesøget foregår jo bag en lukket dør. Efterfølgende håndvask og et kig i spejlet med evt. opfriskning af læbestift og børstning af håret, indebærer heller intet blufærdighedskrænkende.

Tilsvarende med en kvindelig person med mandlig kønsidentitet. Da pågældende jo endnu ikke har fået gennemført kønsskifteoperation, vil toiletbesøg nødvendigvis også foregå bag en lukket dør.

Og selv efter operation vil det for de fleste være tilfældet, da de lægelige muligheder for tildannelse af en penis endnu ikke er så gode.

Det indføres tilsvarende regler mange steder rundt om i verden.

6.9. Adoption, forældreret og samkvem

Der er desværre mange tilfælde af, at det at den ene forælder er transperson anvendes af den anden forælder til at påvirke afgørelser om forældreret, bopæl for børn og samkvemsomfanget.

Det er uanstændigt og bør på ingen måde kunne bringes på tale i sådanne sager.

Det bør derfor præciseres, at det, at en person har en kønsidentitetsforstyrrelse ikke i sig selv må bringes ind i sager om adoption, forældreret eller samkvemsafgørelser.

6.10. Unge transseksuelle

Unge med en kønsidentitetsforstyrrelse er noget helt særligt og er i dag meget overset.

Det kræves i dag, at en person er fyldt 21 år, før der kan gives tilladelse til en kønsskifteoperation.

Derimod er der ikke noget lovgivningsmæssigt imod, at der indledes hormonbehandling forinden.

Overalt i verden er der megen usikkerhed om, hvordan unge med kønsidentitetsforstyrrelser skal behandles.

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

Der er dog en tendens til, at hormonbehandling starter på et væsentligt tidligere tidspunkt i dag, end tidligere.

Indledningsvis typisk ved at der gives en pupertetsforsinkende hormonbehandling, hvilket giver yderlig et par år til at observere den unge, og den unge et par år mere til at fortryde.

Fordelen ved en sådan behandling er, at de kønsspecifikke karaktertræk så som stemmens overgangsalder, skæg- og kropsbehåring for drenge ikke finder sted og for piger, at brystudvikling ikke finder sted.

Stopper behandlingen starter puberteten som sædvanlig blot i en lidt senere alder.

Fordelen ved en sådan behandling er, at viser det sig, at ønsket om at skifte køn er stabilt og vedvarende hos den unge, så vil det med yderlig behandling med kønshormoner være muligt at give den unge en kropslig udvikling meget lig det køns, som pågældende identificerer sig om og ønsker at leve som. Det vil resten af livet gøre det væsentligt lettere for personen at falde i et med omgivelserne, da der næppe vil være nogen, der vil opdage, at pågældende er født som det modsatte køn.

6.11. Bekendtgørelse udstedt i medfør af den nye lov

Som tidligere nævnt, så bør en sådan lov have en bestemmelse om, at ministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser, som det er tilfældet i dag med "Bekendtgørelse om sterilisation og kastration, herunder med henblik på kønsskifte" og den dertil udstedte "Vejledning om kastration med henblik på kønsskifte".

Foreningen finder den nuværende vejledning rimelig god, men ønsker den ændret i overensstemmelse med det tidligere i denne skrivelse anførte.

7. Undersøgelser

Det sker med mellemrum, at der iværksættes forskellige undersøgelser.

Foreningen har således anmodet om, at en undersøgelse om homofobi også kommer til at omhandle transfobi.

Det er ikke foreningens opfattelse, at problemet med transfobi er voldsomt stort. Men i forbindelse med, at der undersøges for homofobi, vil det ikke kræve ret mange ekstra ressourcer at lade undersøgelsen omhandle transfobi.

Med venlig hilsen.

Karin Astrup, formand for Trans-Danmark.